

De langtidsledige unge fra 90'erne og vejen tilbage til arbejdsmarkedet

Uddannelse er vejen ud af kontanthjælpens skygge

Giver man uddannelse til unge kontanthjælpsmodtagere, løftes de unge ud af kontanthjælpens skygge og klarer sig langt bedre på arbejdsmarkedet i voksenlivet. Chancerne for at komme i beskæftigelse forøges med 67 procent for de kontanthjælpsmodtagere, der har fået en ordinær uddannelse, mens risikoen for at ryge ud af arbejdsmarkedet formindskes op til seks gange. De unge, der var på kontanthjælp i 1994 og ikke havde en uddannelse, men som sidenhen har fået en uddannelse, har i dag en dobbelt så høj erhvervsindkomst som dem, der ikke har en uddannelse. Samtidig modtager de unge, der fik en uddannelse, i dag under halvt så meget af deres indkomst fra overførsler som dem, der ikke fik en uddannelse.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

26. februar 2013

Analysens hovedkonklusioner

- AE har ved hjælp af en forløbsundersøgelse set på, hvordan unge, der var på kontanthjælp i 1994 og ikke havde en erhvervskompetencegivende uddannelse, klarer sig i dag, hvis de i mellemtiden har fået en uddannelse.
- Analysen følger de lidt over 9.000 unge, der var langtidsledige, arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i 1994, og som ikke havde en erhvervskompetencegivende uddannelse. Efterfølgende har en tredjedel af de unge fået en uddannelse, og analysen viser, at de klarer sig langt bedre i voksenlivet end de unge, der ikke har fået en uddannelse.
- Målt på den årlige erhvervsindkomst, der både er påvirket af lønniveau og beskæftigelsesomfang, så tjente de unge, der har fået en uddannelse, 125.000 kr. mere i 2009, end dem, der ikke fik. Analysen har endda taget højde for social baggrund, og at de unge, der får en uddannelse, typisk kommer fra bedre sociale kår.
- Chancerne for at komme i beskæftigelse forøges med to-tredjedele, hvis man giver unge kontanthjælpsmodtagere en uddannelse, når man måler 15 år efter, og risikoen for at ryge helt ud af arbejdsmarkedet formindskes op til 6 gange.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Hvordan går det unge langtidsmodtagere af kontanthjælp, der får en uddannelse?

Denne analyse viser, hvordan det er gået de unge, der var langtidsmodtagere af kontanthjælp i 1994,¹ og som ikke havde en erhvervskompetencegivende uddannelse. Formålet med undersøgelsen er at se på effekten af at give en uddannelse til unge kontanthjælpsmodtagere.

Årgangen af unge fra 1994 følges via Danmarks Statistiks registerdata og Beskæftigelsesministeriets DREAM-register.² Der ses på unge, der modtog kontanthjælp i mindst 80 procent af året³, hvilket svarer til næsten 10 måneders ledighed. Det er med andre ord unge, der har været langtidsledige kontanthjælpsmodtagere, analysen fokuserer på. Analysen medtager dog kun de kontanthjælpsmodtagere, der var arbejdsmarkedsparete, hvorved de unge med de dårligste chancer på arbejdsmarkedet er taget ud.

Tabel 1 viser, at der i 1994 var 9.173 unge under 30 år, der var langtidsmodtagere af kontanthjælp, og som ikke havde en erhvervskompetencegivende uddannelse. I tabellen er det vist, at 3.025 personer, svarende til hver tredje, har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse i løbet af de næste 15 år, dvs. frem til 2009.

Tabel 1. Unge på kontanthjælp opdelt efter om de får en uddannelse		
	Antal pers.	Pct.
Har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse	3.025	33,0
Har ikke fået en erhvervskompetencegivende uddannelse	6.148	67,0
I alt	9.173	100,0

Anm: Tabellen viser unge under 30 år, der er ledige i mindst 80 pct. af 1994, og som ikke havde en erhvervskompetencegivende uddannelse i 1994 eller var i gang med en uddannelse.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010) samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (juli-version).

Tabel 2 viser, hvordan det er gået de unge, der fik en erhvervskompetencegivende uddannelse, når man måler på de unge i 2009, dvs. 15 år efter. Tabellen viser effekten af at give en uddannelse målt på arbejdsmarkedstilknytningen (se metode i boks 1).

Blandt de unge, der har fået en uddannelse, er 72 procent i beskæftigelse, mens kun 43 procent af de unge, der ikke har fået en uddannelse, er i beskæftigelse. Dermed er gevinsten ved at give en uddannelse, at beskæftigelsesfrekvensen for de unge stiger med 29 procentpoint, hvilket svarer til, at beskæftigelseschancerne forøges med to-tredjedele.

¹ Der ses kun på de arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere for at udelukke de unge, der var alt for langt væk fra arbejdsmarkedet. Analysen er udført ved, at man i DREAM-registeret har udvalgt de unge, der modtog en arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsydelse i mindst en uge af 1994. Dernæst er ledighed på alle former for kontanthjælp talt op i løbet af året. Analysen er derfor lavet ud fra antagelse om, at man er arbejdsmarkedsparete, hvis man i bare en uge har været tilknyttet en kontanthjælpsydelse i AF-systemet. I DREAM-registeret er der dog en del usikkerhed forbundet med at måle på kontanthjælpsmodtagere bagud i tid.

² Det er analysens fokus at se på, hvorvidt massiv ungdomsarbejdsløshed har langsigtede konsekvenser for den enkelte. Der præsenteres kun gennemsnitseffekter, og der er ikke korrigeret for personlige karakteristika, der fx både har indflydelse på ledighedsrisiko i 1994 og efterfølgende arbejdsmarkedstilknytning og lønforhold. Der ses således kun på, hvad ungdomsarbejdsløsheden har betydet for de unge, når der måles på den fremtidige løn og beskæftigelse.

³ Både ledighed i aktivering og passiv ledighed er talt med. Delvist ledige er talt med som fuldt ledige. Ferieleddighed er talt med. Der er optalt alle ledighedsuger inden for året, og dernæst er ledighedsgraden beregnet. AE bruger betegnelsen langtidsledige om ledige, der været arbejdsløse i mindst 80 procent af året. I denne analyse er der dog ikke korrigeret for deltidsledighed i det samlede antal ledige uger i løbet af et år.

Blandt de unge, som ikke fik en uddannelse, er hovedparten uden for beskæftigelse den dag i dag. Knap 2 ud af 5 er kategoriseret som ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere, mens det for dem, der har fået en uddannelse, blot er 1 ud af 5. Risikoen for at ryge uden for arbejdsmarkedet som ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælpsmodtager bliver stort set halveret ved at give unge, langvarige kontanthjælpsmodtagere en uddannelse.

Den klareste forskel mellem de to grupper af unge, ses i kategorien "Andre uden for arbejdsstyrken", der fx dækker over sygedagpenge eller førtidspension. Blandt de unge, der ikke fik en ungdomsuddannelse, er 14,1 procent i dag røget helt ud af arbejdsmarkedet, mens andelen for de, der fik en uddannelse, blot er 2,5 procent. Dermed er risikoen for at havne på fx førtidspension og sygedagpenge næsten 6 gange større for de unge, der ikke har fået en uddannelse.

Tabel 2. Gevinst af uddannelsesløft for unge, langvarige kontanthjælpsmodtagere, 15 år efter

	Har fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Har ikke fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Forskel
	15 år efter		
	Pct.	Pct.	Pct. point
Beskæftigelse	72,0	42,9	29,1
Dagpenge eller arbejdsmarkedssparat kontanthjælpsmodtager	6,0	5,0	1,0
Ikke-arbejdsmarkedssparat kontanthjælpsmodtager	19,5	38,0	-18,5
Andet udenfor arbejdsstyrken (fx førtidspension, sygedagpenge, etc.)	2,5	14,1	-11,6
I alt	100,0	100,0	-

Anm: Tabellen viser effekten af at give unge langvarige, arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i 1994 en erhvervskompetencegivende uddannelse. Effekterne er målt som forskellen i andelen af beskæftigede, ledige og personer uden for arbejdsstyrken mellem de to grupper af unge. Effekten er estimeret via matching på køn, alder, herkomst, forældrenes uddannelsesniveau samt egne børn og bopæl i 1994. Få af de tidligere kontanthjælpsmodtagere er i dag i gang med en uddannelse (4 pct. og 7 pct.).

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010) samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (juli-version).

Gevinsten af at give en uddannelse kan måles på pengepungen

Det, at chancerne for beskæftigelse forøges så markant, betyder, at det også kan måles på pengepungen, at man giver de unge en uddannelse. Tabel 3 viser effekten af, at unge kontanthjælpsmodtagere uden uddannelse får en uddannelse, når man måler på erhvervsindkomsten, dvs. den samlede årlige erhvervsindkomst.

De unge, der har fået en uddannelse, tjente i 2009, dvs. 15 år efter de unge var på kontanthjælp, i gennemsnit 257.100 kr. (2012-priser), mens de unge, der ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse, i gennemsnit tjener 131.700 kr. (2012-priser), hvilket næsten er halvt så meget. Målt på gennemsnittet kan man altså næsten fordoble den årlige erhvervsindkomst for tidligere unge kontanthjælpsmodtagere ved at give dem en uddannelse.

Tabel 3. Gevinst af uddannelsesløft på erhvervsindkomst for unge kontanthjælpsmodtagere

	Har fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Har ikke fået en erhvervskompetencegivende uddannelse	Gevinst	Forskel, pct.
Årlig gennemsnitlig erhvervsindkomst	257.100	131.800	125.400	95,2

Anm: Tabellen viser effekten af at give unge langvarige, arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i 1994 en erhvervskompetencegivende uddannelse. Effekten er målt i kr. (2012-priser). Effekten er estimeret via matching på køn, alder, herkomst, forældrenes uddannelsesniveau samt egne børn og bopæl i 1994.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010) samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (juli-version).

Uddannelse gør de unge selvforsørgende

Det at give unge, langvarige kontanthjælpsmodtagere en uddannelse er en god investering fra samfundets side. En uddannelse betyder undervisningsudgifter, og måske kræver nogle af de unge særlige forløb op til og under uddannelsen. Som tabel 4 og 5 viser, er der dog god økonomi i at investere i de unge, da de med en uddannelse i bagagen bliver langt mere selvforsørgende i voksenlivet.

Tabel 4 viser effekten af at give unge kontanthjælpsmodtagere en uddannelse målt på den gennemsnitlige modtagelse af offentlige overførsler som andel af den samlede indkomst. De unge, der har fået en uddannelse, modtager i dag i gennemsnit en fjerdedel af deres indkomst fra det offentlige, mens den gennemsnitlige andel er mere end dobbelt så høj for de unge, der var på kontanthjælp i 1994, og ikke har fået et uddannelsesløft.

Tabel 4. Effekter af at give unge kontanthjælpsmodtagere en uddannelse på andel overførsler

	Har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse	Har ikke fået en erhvervskompetencegivende uddannelse	Gevinst	Forskel
	pct.		Pct.-point	Pct.
Gns. andel offentlige overførsler af samlet indkomst	24,9	55,2	-30,3	-54,9

Anm: Tabellen viser effekten af at give unge langvarige, arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere i 1994 en erhvervskompetencegivende uddannelse. Effekten er målt som fald i gennemsnitlig andel af samlet indkomst fra overførsler. Effekten er estimeret via matching på køn, alder, herkomst, forældrenes uddannelsesniveau samt egne børn og bopæl i 1994. Overførsler dækker alle former for indkomstoverførsler, boligstøtte, børnetilskud samt SU.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010) samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (juli-version).

Tabel 5 viser effekten af, at unge kontanthjælpsmodtagere uden uddannelse får en uddannelse, når man måler på den udbetalte sum af overførselsindkomster i dag (2012-priser). De unge, der har fået en uddannelse, modtager i dag i gennemsnit 57.600 kr. i offentlige overførsler, mens dem, der ikke fik en uddannelse, modtager næsten det dobbelte, nemlig 110.000 kr.

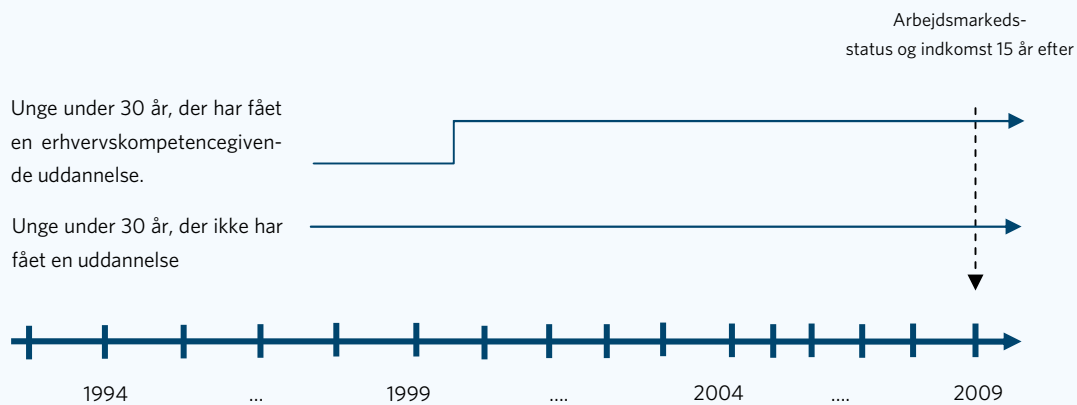
Tabel 5. Gevinst af uddannelsesløft for unge kontanthjælpsmodtagere på overførselsindkomst

	Har fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Har ikke fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Gevinst	Forskel
		Kr.		Pct.
Samlet overførsler	57.600	110.000	-52.400	-47,6

Anm: Tabellen viser effekten af at give unge langvarige, arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i 1994 en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Effekten er målt i kr. (2012-priser). Effekten er estimeret via matching på køn, alder, herkomst, forældrenes uddannelsesniveau samt egne børn og bopæl i 1994. Overførsler dækker alle former for indkomstoverførsler, boligstøtte, børnetilskud samt SU. Afrundet til nærmeste 100. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2010) samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (juli-version).

Boks 1. Effekten af at give unge kontanthjælpsmodtagere en uddannelse

Det er undersøgt, hvordan det er gået de unge, der var langtidsledige kontanthjælpsmodtagere uden en uddannelse i 1994 opdelt efter, om de unge efterfølgende har fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse (dvs. en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse). De unge er fulgt i 15 år helt frem til nyeste tilgængelige registerdata i 2009.

Når effekten af at give de unge en uddannelse måles, er det vigtigt at tage højde for personlige karakteristika, fx at det typisk vil være de bogligt stærkere af kontanthjælpsmodtagerne, der tager en uddannelse. Måler man effekten af uddannelsen som forskellen mellem de uddannede og de ikke-uddannede den dag i dag uden at tage højde for forskelligheden mellem grupperne, så vil man komme til at overvurdere effekterne. Alle de "stærke" er i gruppen af uddannede, og alle de "svage" er fortsat i gruppen uden uddannelse, og dermed viser effekterne snarere en forskel mellem persontyperne end effekten af uddannelse.

Derfor er der anvendt propensity score matching til at evaluere effekten af uddannelse for de unge kontanthjælpsmodtagere. Metoden bag er, at man først estimerer sandsynligheden for at tage en uddannelse for alle de 9.173 unge i undersøgelsen ud fra de faktorer, man ved betyder noget for at tage en uddannelse, dvs. køn, alder, herkomst, forældrenes uddannelse, antallet af børn og bopæl i 1994. Når alle personer i undersøgelsen har fået en sandsynlighed for tage en uddannelse, så kan man for hver person med en uddannelse (1'ere) finde en, der ikke har taget en uddannelse (0'ere), men har en høj sandsynlighed for det. På den måde finder man de personer, der ligner hinanden bedst muligt, men stadig har den vigtige forskel, at den ene har uddannelsen (1'er) og den anden ikke har (0'er).

I analysen har man udelukkende fokuseret på de arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, idet det selv med matching vil være vanskeligt at tage højde for den store forskellighed mellem de unge, hvis man tog de ikke-arbejdsmarkedsparete med.